

A HTMT HÍREI**A Magyar Tudomány májusi száma**

Az Akadémiai Kiadó honlapján olvasható a Magyar Tudomány legfrissebb, májusi száma, melynek tematikus összeállítása a Lélegzés az irodalomban címet viseli. Az aktuális szám Kulcsár-Szabó Zoltán vendégszerkesztésében készült. [...] A bevezető részben található Hegyi Pál, 2025-ben kétszáz éves az MTA – Az ünnepi előkészületekről című cikke, melyben [...] pillanatképet közöl a történelem-, nyelv- és irodalomtudomány, a művészet- és zenetörténet, valamint a könyvtár- és információtudomány területein felmutatott új eredményeken kívül mind a bicentenáriumra tervezett jubileumi programokról, mind folyóiratunk egész éves, az Akadémia valamennyi osztályát bemutató vállalásáról...” Forrás: Mersz.hu: [teljes cikk >](#)

Konferencia: Nemzetképek: magyarok románokról, románok magyarokról a 19. századtól napjainkig

A HUN-REN Társadalomtudományi Kutatóközpont Kisebbségkutató Intézete tisztelettel meghívja Önt a Nemzetképek: magyarok románokról, románok magyarokról a 19. századtól napjainkig című konferenciára. Az eseményre 2024. május 16. csütörtök 9 órától kerül sor a budapesti Humán Tudományok Kutatóházának Földszint K11-es teremében. [...] A részvételi szándékát, kérjük, az alábbi e-mail címen jelezze...” Forrás: Hunren.hu: [teljes cikk >](#)

Tudósok Társaságában: Vendégünk Erdei Anna

Tudósok Társaságában: Tudományos délutánok az EME-ben. Az Erdélyi Múzeum-Egyesület új előadássorozatát indít, melynek keretében különböző szakterületek tudósai (előadói) kapnak felkérést, hogy tudomány-népszerűsítő előadások által ismertessék tudományos tevékenységeiket, eredményeiket az egyetemi hallgatók, oktatók, szakemberek és érdeklődők körében. Az előadássorozat célja a tudományos ismeretek és kutatások megismertetése a kolozsvári nagyközönséggel. [...] Az előadás-sorozat első meghívottja Erdei Anna, Széchenyi-díjas immunológus, az MTA rendes tagja, az ELTE biológiai-kémia szakán szerzett tanári diplomát 1974-ben, és azóta hű maradt az egyetemhez. Jelenleg a Magyar Tudományos Akadémia második ciklusban megválasztott főtítkárhelyettese. [...] Az előadásra 2024. május 16-án, 17 órától kerül sor az EME székházában...” Forrás: EME.ro: [teljes cikk >](#)

ROMÁNIA/ERDÉLY**Már elkezdődött Moldova egyesülése Romániával?**

Besszarábia egyesülése Romániával az egyházon keresztül történik, és már elkezdődött - jelentette ki Constantin Olariu, a Besszarábiai Ortodox Egyház szóvivője. Mint fogalmazott, „az egyház mindent megtesz azért, hogy ez az egyesülés a lelkek szintjén megtörténjen, azután pedig - ha Isten is úgy akarja - területi szinten is megvalósul az egyesülés”. [...] Az egyházi kiállítás az egyesülés mellett ugyanakkor távolról sem jelenti azt, hogy egy egységes moldovai álláspont körvonalazódna e kérdésben. Egyházi vonalon két tábor van: a többségi oroszbarát Moldovai Ortodox Egyház Vladimir metropolita vezetésével, és a Petre metropolita vezette románbarát Besszarábiai Ortodox Egyház, amely rohamosan növeli hívei számát a másik csoport rovására. [...] Újabb magasfeszültségű távvezeték épül Románia és Moldova Köztársaság között, ezúttal amerikai finanszírozással...” Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Nem befolyásolta a Szülőföldön magyarul pályázat igényléseinek számát az online-ra váltás

Magyarország Nemzetpolitikai Államtitkárságának legfontosabb programjára, a Szülőföldön magyarul pályázatra való regisztráció idéntől kizárólag online volt lehetséges. Idén több feladat hárult a pedagógusokra, hiszen ők gyűjtötték össze diákjaik pályázati adatlapjait, miután a szülők online igényelték magyar tannyelvű óvodába, iskolába járó gyerekeik után a Szülőföldön magyarul támogatást. Sok esetben pedig a szülőknek is segítettek a pedagógusok az online regisztrációban. A pályázat hazai lebonyolításáért felelős Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének (RMPSZ) elnöke, Burus-Siklódi Botond elmondta, április 30-áig 139 370 szülői igénylést és 7869 hallgatói igénylést regisztrált a rendszer. Az igénylések száma egyezik a korábbi évek igényléseinek számával...” Forrás: Szekelyhon.ro: [teljes cikk >](#)

Nagykorúvá váltak a háromszéki diáknapok

Tizennyolcadik alkalommal szervezték meg a Háromszéki Diáknapokat (HDN) Sepsiszentgyörgyön, és az évfordulóra való tekintettel idén nem 16, hanem 18 csapat méri össze kreativitását, tudását, műveltségét, ügyességét, kitartását. A rendkívül népszerű vetélkedőt a sepsiszentgyörgyi Ifjúsági Iroda és a Háromszéki Csillagösvény Egyesület szervezi, idén a megnövekedett létszám miatt összesen 365 résztvevővel – zömmel középiskolás diákokkal –, 27 szervezővel és 14 önkéntes segítővel...” Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Erdélyi könyvestet tartottak a Léda-házban

Kettős Erdélyi Varadinum-könyvestre várták az érdeklődőket pénteken a Léda-házba. Először a sepsiszentgyörgyi Tamás Dénes A tó című kisregényéről beszélgetett a szerzővel Fazakas Márta. Ezt követően a marosvásárhelyi Vajda Györgyöt Az utolsó vagon című kispróza válogatásáról Szűcs László faggatta a 32. Festum Varadinum keretében, a Holnap Kulturális Egyesület szervezésében. [...] A közelmúlt világába kalauzolja olvasóit Vajda György, pontosabban az elmúlt évszázad hetvenes, nyolcvanas éveibe. Szó esik magyar-román kapcsolatokról, a kommunizmus ellentmondásos világáról, „a nyomor okozta szolidaritásról...” Forrás: Erdon.ro: [teljes cikk >](#)

Kiállítás: Fehér templomtornyok homorú tájban

A homorú völgyek tájképi keretében, a Kis- és Nagy-Homoród mentén mint valami gyöngyszemek, Székelyudvarhely és Kőhalom között sorakoznak egymás mellett a székely és a szász kultúra egymásra ható, közössé vált építészeti, néprajzi, vallási hagyományait őrző falvak. A folyók menti kanyargó tájban fehér templomtornyok magasodnak. Ezt a mesébe illő tájat örökítette meg pasztelleiben a Budapesten élő, kolozsvári gyökerekkel rendelkező építész-grafikus, Wagner Péter. Az Évszakok – utazások a Homoródok mentén és Gyimesben képzőművészeti kiállítást Tibori Szabó Zoltán újságíró, egyetemi tanár, az MTA külső köztestületének tagja méltatta. [...] A „szemet gyönyörködtető, lelket felemelő” alkotásokat a kolozsvár-újalsóvárosi Pata utcai templom galériájában május végéig tekinthetjük meg...” Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#)

Sajtóvita: Célkeresztben az etnopolitika

De a romániai magyaroknak nincs ráhatása arra, hogy mi az, ami tetszik vagy sem. A romániai magyaroknak nincs lehetősége kifejezni nemtetszésüket. [...] Az etnopolitika ebben a formájában redukál minket az etnikumunkra – pont úgy, ahogyan az etnikai diszkrimináció és az etnikailag motivált erőszak. [...] Teljesen egyetértek Salat professzor úrnak – aki egyébként az etnikai politizálás jeles kutatója – az etnopolitikára vonatkozó átfogó meghatározásával. Kritikai észrevételeim gyakorlati vetületekre vonatkoznak. Furcsának tartom, hogy Salat Levente az egyik beszédemből kivágott rövid részletből vonja le azt a kardinális következtetést... [...] Mi, magyarok miként éljük meg a kohéziót, a rivalizálást, „táboron belüli másságunkat”, ha lehet ezt így megragadni. [...] Kisebb ösztűz alá került az RMDSZ a június 9-én (összevonva) rendezendő helyhatósági és európai parlamenti választások kampányára ráfordulva, egészen pontosan az alakulat politikai irányvonala került kifogás tárgyává. [...] Egy nemzeti kisebbség érdekvédelmére szegődött politikai alakulaton számon kérni, hogy miért folytat etnikai politikát annyit tesz, mint felelősségre vonni a cipészt, hogy miért javít lábbelit...” Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#) [teljes cikk 4 >](#)

Beszámoló: Felcsiki feltöltődés – a csíkrákosi Bogát-hegyi kápolna búcsúján jártunk

Vasárnap tartották a Csíkrákos mellett magasodó Bogát-hegyen álló, Szent Fülöp és Jakab apostolok tiszteletére szentelt kápolna búcsúját. Az eseményen több száz hívő vett részt, a szentmisét celebráló Sebestyén Péter csíkszenttamási plébános a hagyományos székely értékek megtartását emelte ki a modern világ kihívásaival szemben...” Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

Egy égve hagyott gyertya miatt éghetett le egy Fehér megyei fatemplom

A Fehér megyei katasztrófavédelmi felügyelőség (ISU) vasárnapi tájékoztatása szerint reggel kapták az értesítést a ghioncani-i templomgondnoktól, hogy a fa építmény porig égett a feltámadási misét követően...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

Vélemény: Vitézkedők

Nézem az egyik közösségi oldalon megjelent hírt és fényképes beszámolót arról, hogy április 27-én megtörtént a „Történelmi Vitézi Rend Erdélyi Tagozatának avatóünnepsége az 1782-ben Nagyboldogasszony tiszteletére felszentelt kápolnában, a Gyimesek legrégebbi templomában”. [...] A gyimesi vitézkedés ugyanakkor rávilágít a szimbolikus politizálás csapdáira...” Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#)

Egy meleg szlovák férfi ügye oldhatja meg, hogy a szlovákiai magyarok felvehessék a magyar állampolgárságot?

Fiala-Butora János emberi jogi szakértő úgy látja, a magyar kisebbség tagjai között is vannak olyanok, akik úgy szeretnék bővíteni a kisebbségi jogokat, hogy az egy általános emberi jogi paradigma keretében valósuljon meg, amivel mindenki jól járhat. [...] Lukáš ügyének lehet egy a szlovákiai magyarok számára is pozitív hozadéka. [...] Fiala-Butora János azt mondja a Napunknak, hogy ha ebben az ügyben pozitív döntés születik, az lehetővé teszi a szlovákiai magyarok kettős állampolgárságának 2010 óta megoldatlan kérdését is....” Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk > teljes cikk 2 >](#)

Ifjú kutatók a magyar múlt nyomában

A Szenci Molnár Albert Alapiskola, a Szenci Városi Múzeum és a Szenci Molnár Albert Szakközépiskola idén tizenegyedik alkalommal szervezte meg a városi múzeum épületében a helytörténeti diákkonferenciát. A résztvevőket ezúttal is a konferenciabizottság értékelte; tagja volt: Bukovszky László történész, Gaučik István történész, a Szlovák Tudományos Akadémia munkatársa, az MTA külső köztestületének tagja, Korpás Árpád történész, idegenvezető, Strešňák Gábor történész, levéltáros, múzeumigazgató és Szanyi Mária néprajzos, a Kincskereső mozgalom elindítója. [...] A konferencián részt vevő diákok idén összesen hét munkát mutattak be hely- és családtörténeti témában...” Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#)

Előadás: A magyar Nobel-díjasokról Pozsonyban

A Nobel-díjak átadása táján szinte minden évben újra és újra beszédtema, hogy tulajdonképpen hány Nobel-díjasunk is van. [...] De ki tekinthető magyarnak? Ezek a körülmények okozzák a bizonytalanságot többekben, amikor felvetődik, magyarnak tekinthető-e valóban a jelenleg számon tartott összes Nobel-díjasunk, ha vannak köztük olyanok is, akik nem is Magyarországon születtek? Persze, ez nem kizárólag magyar sajátosság. [...] Einstein, aki még a relativitás elméletének bizonyítása előtt egy előadásán azt mondta, ha sikeres lesz az elmélete, akkor Németország németnek tartja majd, Franciaország meg világpolgárnak. Ha azonban nem sikerül, Franciaország azt mondja majd róla, hogy német, Németország meg azt, hogy zsidó. [...] A Nobel-díjasoknak a bemutatása volt a témája Lapos József hidépítő mérnök előadásának is, amelyre a Csemadok pozsonyi székházának Rákosi Ernő termében került sor a Csemadok Pozsonyiligetfalui Alapszervezetének szervezésében...” Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: Szászi Zoltán – Nem tartom hátránynak, hogy én szlovákiai magyar gömöri író vagyok

Szászi Zoltán tornaljai születésű íróval, költővel a nemrég megjelent, Tizenhárom című kötete kapcsán beszélgettünk írói jubileumokról, a múlt traumáinak feldolgozásáról, a szlovákiai magyarság jövőképéről, és arról, hogy lehetséges-e Gömörből rákapcsolódni a kultúra fősodrára. [...] A Tizenhárom első négy írása tulajdonképpen sci-fi, amiben megmarad a jellegzetes gömöri környezet, de egy posztapokaliptikus közegben. Vannak ötleteim, egyre vadabbak. Csak az a baj, hogy mire ezeket kigondolom, a realitás felülírja őket. Mert annyira abszurd korban élünk, hogy hiába akarok abszurd történeteket írni, a hétköznap sokkal abszurdabb...” Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: Istenről, hitről, szeretetről szól a felvidéki Mária Rádió

Május 12-én ünnepli működésének 12. évfordulóját a felvidéki Mária Rádió Mirjam, mely egyre több hullámhosszon és régióban elérhető. Napi huszonnégy órában sugároz, elsődlegesen a katolikus keresztényeknek, de műsoraival igyekszik megszólítani mindazokat, akik számára fontos magyar anyanyelvünk és kultúránk megőrzése, s mindemellett keresik az erkölcsi jót, nyitottak a keresztény értékek megismerésére, vagy éppen istenkeresők. Lépes Lóránttal, a rádió műsorigazgatójával beszélgettünk a születésnap apropóján. [...] A működést önkéntesekkel kezdtük, eleinte a magyarországi Mária Rádióval dolgoztunk be, aztán internetes rádióként működtünk. 2009 mérföldkőnek számított, mert akkor sikerült Szlovákiában frekvenciát szereznünk...” Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#)

Videó: Tisztújítás a Vajdasági Magyar Helytörténeti Társaságban

Tisztújító közgyűlést tartott a Vajdasági Magyar Helytörténeti Társaság. A szervezet vezetését Mezei Zsuzsanna nyugalmazott levéltáros vette át. Az egyesület szokásos tavaszi konferenciáját ezúttal Gunarason tartották. [...] Nyolc tanácskozást sikerült szervezni az elmúlt négy év alatt, a rendszeresen megjelenő Évkönyvekben pedig száznál is több tanulmányt publikáltak a szervezet

tagjai. [...] Surányi Roland a Vajdasági Magyar Helytörténeti Társaság leköszönő elnöke elmondta: Társaságunk alapvetően egy amatőr helytörténészekből, lelkes kutatókból álló közösségként alakult 2009-ben. Most ünnepli fennállásának 15. évfordulóját. [...] Mezei Zsuzsanna, elmondta: [...] A Helytörténeti Társaság közel száz aktív taggal rendelkezik...” Rtv.rs: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: Csapatmunkával a nyugat-bácskai magyarságért

Péter István — Szandzsut, a VMSZ Tanácsának tagját választották meg a párt Nyugat-bácskai Körzeti Szervezetének elnökévé. A helyiek javaslata alapján ő váltja Pelt Ilona eddigi elnököt, aki csaknem másfél évtizeden keresztül vezette a VMSZ helyi szervezetét. [...] A vajdasági — és ezen belül is a nyugat-bácskai — magyarságnak akkor lesz jó, ha Szerbia egészének is jól megy a sora. [...] Nyugat-Bácskában még működik a magyar intézményrendszer. A szinten tartás is hatalmas feladat. [...] Nem mindenhol a kultúregyesület az, ami a legösszetartóbb vagy a legaktívabb része a közösségnek. Van, ahol a tűzoltó- vagy a horgászegyesület szervezi meg a magyar bált. Az iskola az egyik legfontosabb intézmény, és az iskoláért az utolsóig küzdeni kell, ez magától értetődik. Ha pedig már az iskolát is bezárják, akkor kezdődnek a bajok. Ha nincs iskola, akkor még mindig maradnak a civil egyesületek, és meg lehet szervezni valamiféle magyar oktatást vagy a gyerekekkel bizonyos játékokat. Ha ez sincs, akkor utolsó mentsvárnak ott van az egyház...” Hetnap.rs: [teljes cikk >](#)

Sinkó-díj: Antalovics Péter és Vass Szabolcs a díjazottak

A Sinkó Ervin Irodalmi Díj bizottsága, Utasi Csilla (elnök) és Horváth Futó Hargita – mindketten az MTA külső köztestületének tagjai – valamint Kocsis Lenke 2024. április 26-án megtartott ülésén odaítélte a 2022. és a 2023. évi díjakat Vass Szabolcsnak Rokon Ilonka evangéliuma című albumáért illetve Antalovics Péternek Magánbeszélgetés című verseskötetéért. [...] A 2022. és a 2023. évi Sinkó Ervin Irodalmi Díj átadására május 13-án, 17 órai kezdettel az újvidéki Bölcsészettudományi Kar kék termében (I. emelet, 114-es terem) kerül sor...” Vajma.info: [teljes cikk >](#)

Újvidék: Tudományos ismeretterjesztő előadásorozat indul a VMPE szervezésében

A Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete tudományos ismeretterjesztő előadásorozatot szervez Újvidéken májusban és júniusban. Az előadásokat szerda esténként, 19 órától tartják az egyesület székházában, a Bogdan Šuput utca 16. szám alatt. Az első előadást május 8-án tartják, az előadó Póth Miklós villamosmérnök, a Szabadkai Műszaki Szakfőiskola tanára, előadásának címe pedig A mesterséges intelligencia anatómiája és a gépi tanulás alapelvei...” Vajma.info: [teljes cikk >](#)

UKRAJNA/KÁRPÁTALJA

Mozgósítás: Egyre nehezebb lesz elkerülni a besorozást

Kicsivel több mint két hét múlva, május 18-án lép hatályba az új mozgósítási törvény. Az ukrán parlament által április 11-én elfogadott jogszabály – amelyet azóta a házelnök és Volodimir Zelenszkij államfő is aláírt – nagy visszhangot váltott ki a polgárok körében és politikai szinten is. A jogszabály elsősorban a katonai nyilvántartások naprakésszé tételét, és a mozgósítás alól kibúvók azonosítását célozza...” Forrás: Kiszó.net: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#)

Ferenc Viktóriával, a kárpátaljai magyar jelölttel beszélgettünk

A tíz év után leköszönő Bocskor Andreát jelöltként az Ungvárhoz közeli Pallóban született és felnőtt Ferenc Viktória váltja, aki az előkelő 7. helyen szerepel a Fidesz–KDNP EP-listáján. Interjünkban a kárpátaljai képviselőjelöltet igyekszünk bemutatni olvasóinknak. [...] A beregszászi Rákóczi-főiskolán szerzett angol–történelem szakos diplomát, ahol fiatalon aktív szervező, közszereplő volt, a Hallgatói Önkormányzat elnöke. 2011-ben alapító elnöke volt a kárpátaljai doktoranduszok szervezetének, a Momentum Doctorandus (MD) egyesületnek. [...] A tengerentúli helyszínen kihívást jelentett megértetni a helyiekkel, hogy Ukrajnában születtem, de magyar vagyok. Ez a körülmény arra sarkallt, hogy válasszak olyan beszédmodot, használjak olyan ismertebb kisebbségi példákat, amelyekből ők is megértik a származásom főbb jellegzetességeit: megtanultam nemzetközi szinten gondolkodni erről a témáról és így képviselni származási közösségemet...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Előadás: Irodalmi barangolás Kárpátalján

Irodalmi barangolás Kárpátalján címmel tartott előadást Popovics Béla, a Munkácsi Szent István Líceum magyar nyelv és irodalom szakos tanára az Ungvári 10-es számú Dayka Gábor Líceumban. Az rendezvény egyik célja, hogy a fiatalok részletesebben megismerjék vidékünk történelmét, értékeit. A kárpátaljai magyarság megmaradásának pedig egyik fontos eleme a folytonosság,

hangsúlyozta Popovics Béla. [...] Az „Irodalmi barangolás Kárpátalján” című előadás először a Munkácsi Kistérség magyar nyelv és irodalom tanárai számára szervezett rendhagyó formátumú szemináriumi foglalkozáson hangzott el...” Forrás: Tv21ungvar.tv: [teljes cikk >](#)

DIASZPÓRA

Beszélgetés: Skovrán Tünde, filmrendező

Skovrán Tünde Who I Am Not című dokumentumfilmjét 2023. júniusában mutatták be a kolozsvári Győzelem moziban a TIFF keretében. A Los Angelesben élő rendezővel másnap ültünk le beszélgetni interszexualitásról, ignoranciáról, el- és befogadásról, és természetesen a film elkészültének folyamatáról. [...] Izgultam nagyon a kolozsvári bemutató miatt, mert – mondjuk ki egyenesen – Románia, vagy általában Kelet-Európa még mindig nagyon zárt és korántsem voltam biztos benne, hogy a közönség nem fog elutasítóan, ignoránsan viszonyulni egy ilyen témához, amelyet ebben a filmben feldolgoztam...” Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

Gazdáné Olosz Ella kiállítása Indiában

A Kőrösi Csoma Sándor születésének 240. évfordulójára szervezett indiai programsorozat keretében Fegyelmezett érzelem címmel nyílt kiállítás április 17-én Gazdáné Olosz Ella (1937–1993) kovásznai textilművész alkotásaiból Kalkuttában. A 24 alkotásból álló anyagot június 21-től Delhiben, a Művészetek és Kézművesség Múzeumában is bemutatják. A kiállítás a delhi Liszt Intézet Csoma240 projektjének eseménye. Az eseményről Erdő Mariann, a delhi Liszt Intézet igazgatója számolt be lapunknak...” Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

A Felvidéki Magyarok kitelepítésére emlékeztek Torontóban

1947. április 12-én indult útjára az első szerelvény, amely a Csehszlovákiából kitelepített magyarokat szállította. [...] Ezekre a súlyos pillanatokra emlékezett a Felvidék és Palóc Egyesület a Torontói Első Magyar Református Egyházzal közösen, a felvidéki magyarok kitelepítésének 77. évfordulója alkalmából. A teltházas Istentiszteleten Püski Dániel lelkipásztor ünnepi prédikációjában elmélkedett az otthonról, hazáról, identitásról, amelyet minden jelenlevő magyar mélyen át tudott érezni...” Forrás: Korosiprogram.hu: [teljes cikk >](#)